

SYLLABUS

1. Puni naziv nastavnog predmeta:

ETOLOGIJA

2. Skraćeni naziv nastavnog predmeta / šifra:

ne popunjavati

3. Ciklus studija:

1

4. Bodovna vrijednost ECTS:

3

5. Status nastavnog predmeta: Obavezni   Izborni**6. Preduslovi za polaganje nastavnog predmeta:****7. Ograničenja pristupa:****8. Trajanje / semestar:**

1

7

9. Sedmični broj kontakt sati:

9.1. Predavanja:

2

9.2. Auditorne vježbe:

0

9.3. Laboratorijske / praktične vježbe:

1
---

10. Fakultet:

PRIRODNO - MATEMATIČKI

11. Odsjek / Studijski program:

Biologija

12. Odgovorni nastavnik:

Dr Isat Skenderović, van. prof.

13. E-mail nastavnika:

isat.skenderovic@untz.ba

14. Web stranica:

<http://www.pmf.untz.ba/>

15. Ciljevi nastavnog predmeta:

Glavni cilj realizacije ovog programa je spoznaja prirode, obrazaca i bioloških faktora ponašanja životinja i ljudi. U centru pažnje su fiziološko-anatomske osnove receptorskog, nervno-endokrinog i efektorskog sistema – od najjednostavnijih do najsloženijih oblika individualnog i društvenog ponašanja, uključujući i tradiciju, ljudsku i životinjsku kulturu. Takav pristup omogućava da se fenomenologija ponašanja argumentirano objasni kauzalnim povezivanjem sa njegovom biološkom suštinom.

16. Ishodi učenja:

Realizacija ciljeva i zadataka ovog modula doprinosi razvoju svijesti o neophodnosti poznavanja kompleksa interaktivnosti genetičkih, fizioloških, ekoloških i općebioloških faktora u etološkim ekspresijama životinja i ljudi u mogućim životnim okolnostima. To rezultira i spoznjom opće individualne i grupne međuzavisnosti ponašanja u prirodnim i antropogenim ekosistemima.

17. Indikativni sadržaj nastavnog predmeta:

Razvoj i područja biologije ponašanja životinja i ljudi. Obrasci ponašanja, ponašanje jednostaničnih organizama. Osnovni principi genetike ponašanja. Fiziološko-anatomske osnove ponašanja, relacije ponašanja sa sistemom informiranja i održavanja cjelovitosti organizma. Individualno ponašanje: Instinkтивno ponašanje i njegovi obrasci. Vremenska i hijerarhijska organizacija instinktivnog ponašanja. Razvoj – genetika, ontogeneza i filogeneza ponašanja. Ritmovi ponašanja, orijentacija u prostoru i migracije. Učenje i naučeno ponašanje. Međuindividualno ponašanje: Komuniciranje i kooperacija, agonističko i agresivno ponašanje – priroda i obrasci. Teritorijalnost. Seksualno ponašanje. Roditeljsko ponašanje. Društveno ponašanje: Društvene zajednice – otvorena i zatvorena društva. Ljudska društva i sociobiologija. Razvoj veza i odnosa u društvima i socijalizacija. Kultura – tradicija i “kultura” životinja. Interspecijsko udruživanje.

18. Metode učenja:

Nastavne metode: teoretska nastava - predavanja: PowerPoint prezentacije i praktična nastava - laboratorijske vježbe

19. Objasnjenje o provjeri znanja:

Tokom seemstra će se organizirati ukupno 2 testa – poslije svakih 10 sati predavanja. Svaki test je bodovan sa po 10 bodova. Kolokviranjem praktičnih vježbi može se dobiti do 10 bodova.

Rad na terenu i seminarski rad se boduje do 10 bodova. Prisustvo nastavi se boduje do 5 bodova. Aktivnost u nastavi se ocjenjuje do 5 bodova.

Završni test provjere znanja se boduje sa 50 bodova.

20. Težinski faktor provjere:

Osvojen broj bodova	Ocjena (BiH)	(ECTS ocjena)
<54,00	5	F
54,00 – 63,00	6	E
64,00 – 73,00	7	D
74,00 – 83,00	8	C
84,00 – 93,00	9	B
94,00 – 100	10	A

21. Osnovna literatura:

- Hadžiselimović R., Maslić E. (1999): Osnovi etologije – Biologija ponašanja životinja i ljudi. Sarajevo Publishing, Sarajevo.
- Drickamer L. C., Vessey S. H., Meikle D. (1996): Animal Behavior – Mechanisms, Ecology, Evolution. McGraw-Hill, New York

22. Internet web reference:**23. U primjeni od akademske godine:**

2016/2017

24. Usvojen na sjednici NNV/UNV: